

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 192/2018-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Ivanou Zmekovou, Zámocká 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 546/2017 a jeho uznesením z 15. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 546/2017 a jeho uznesením z 15. decembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 3 P 106/2017 zo 17. augusta 2017 rozhodol o návrhu sťažovateľa na nariadenie návratu maloletých detí [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ako krajiny ich obvyklého pobytu tak, že návrh sťažovateľa (otca maloletých detí) zamietol. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

3. Sťažovateľ namieta porušenie práva na súdnu ochranu, práva na rovnosť účastníkov súdneho konania, práva na spravodlivé súdne konanie, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, v odôvodnení sťažnosti obsírne argumentuje a predovšetkým uvádza:

„Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je v rozpore s princípom spravodlivosti, je nepresvedčivé, argumentačne nedôsledné, popierajúce obsah, zmysel a význam aplikovaných právnych noriem a predovšetkým nehľadá na najlepší záujem detí, ba naopak je v priekrom rozpore s ním.

... Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie. Takéto odôvodnenie sťažovateľ považuje za nedostatočné a tým rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie) za arbitrárne...

Odvolací súd... nezdôvodnil prečo nepovažoval za relevantné otcom uvádzané skutočnosti (presne popísané vo vyjadrení otca - sťažovateľa zo dňa 07.08.2017, ako aj v podanom odvolaní), resp. prečo ich považoval za menej dôležité ako skutočnosti uvádzané matkou, ktoré ho viedli k záveru o krajine obvyklého pobytu.

... Odvolací súd ešte aj nesprávne uviedol, že maloleté deti sa s výnimkou príležitostných pobytov na území [REDAKOVANÉ] od 10.05.2014 nezdržiavali. Sťažovateľ uviedol a v konaní preukázal, že maloleté deti sa do krajiny obvyklého pobytu vracali pravidelne, vďaka čomu udržiavali väzby na krajinu ich obvyklého pobytu (a to tak sociálne, rodinné, kultúrne). Odvolací súd opäť, ako aj súd prvej inštancie, nesprávne a v rozpore so skutočným stavom a vykonaným dokazovaním uviedol, že deti sa od 10.05.2014 zdržiavali na území Slovenskej republiky na základe dohody rodičov, čo nie je pravda. Sťažovateľ počas konania, ako aj v podanom odvolaní, viackrát zdôrazňoval okolnosti a priebeh pobytu maloletých detí na Slovensku. Sťažovateľ nedal nikdy súhlas na presťahovanie maloletých detí na územie Slovenska.

... Ohľadne dôkazov odvolací súd uvádza, že nie je povinný vykonať všetky dôkazy, ktoré účastník konania navrhol... Súd je však povinný zistiť skutočný stav, na zistenie ktorého bolo nevyhnutné vykonanie dôkazov, ktoré sťažovateľ navrhol, a ktoré boli relevantné pre ustálenie obvyklého pobytu maloletých detí.

... K dôkazom sťažovateľ dodáva, že odvolací súd... sa nevysporiadal s námietkou sťažovateľa v odvolaní, že v odôvodnení rozhodnutia absentuje zmienka o jednotlivých listinných dôkazoch predložených otcom (sťažovateľom), ako aj o dôkazoch predložených matkou... Odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) v odôvodnení rozhodnutia vôbec neuvádza, ktoré dôkazy považoval za relevantné, ktoré nie, bez ich bližšej špecifikácie a možnosti ich presnej identifikácie, z ktorého dôvodu sťažovateľ považuje takéto rozhodnutie za nepreskúmateľné.

K tvrdeniu odvolacieho súdu ohľadne otcovho (sťažovateľovho) vyjadrenia zo dňa 07.08.2017, že nebolo potrebné k nemu osobitne reagovať, nakoľko skutočnosti v ňom uvedené boli prednesené na pojednávaní a súd prvej inštancie k nim zaujal svoje stanovisko, sťažovateľ uvádza, že takéto odôvodnenie nie je postačujúce... Preto aj z uvedeného dôvodu sťažovateľ považuje odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu za nepostačujúce, absentujúce postoj súdu k zásadným tvrdeniam otca (sťažovateľa).

... Ohľadne navrhovaných dôkazov sťažovateľom na pojednávaní odvolací súd uvádza, že tieto nesmerovali k preukázaniu podmienok ustálenia obvyklého pobytu maloletých detí, a preto bol postup súdu prvej inštancie správny. S uvedeným názorom sa sťažovateľ nemôže stotožniť, najmä vzhľadom na ním uvádzané skutočnosti ohľadne

výsluchu pána [REDACTED] v podanom odvolaní, ktoré boli zásadné na preukázanie tvrdení sťažovateľa ohľadne obvyklého pobytu maloletých detí. Nepripustením vykonania tohto dôkazu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

... Odvolací súd nezaoberal, rovnako tak ako súd prvej inštancie, do úvahy rozhodnutie NS SR, sp. zn.: 6 Cdo/1/2013, nakoľko podľa jeho názoru nie je toto rozhodnutie právne významné v danom prípade, keďže sa netýka identických právnych skutočností návratového konania. Uvedený záver odvolacieho súdu nie je nijakým spôsobom zdôvodnený, bližšie popísaný napr. rozdiel v zásadných skutočnostiach týchto dvoch prípadov a pod. Preto aj z uvedeného dôvodu je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné... V prípade prezentovanom sťažovateľom pod sp. zn.: 6 Cdo/1/2013 išlo o skutkovo i právne obdobnú vec, preto záver odvolacieho súdu je neudržateľný.

... Samotný odvolací súd v podstate potvrdil tvrdenie sťažovateľa v odvolaní, že šetrenie kolízneho opatrovníka nebolo zamerané na návratové konanie... Je úlohou kolízneho opatrovníka vhodným spôsobom realizovať šetrenie pomerov, avšak pritom zachovať účel predmetného šetrenia, aby bola zachovaná jeho relevancia...

Odvolací súd... sa v plnom rozsahu stotožnil s tvrdeniami matky tak, ako aj súd prvej inštancie, bez zdôvodnenia prečo otcom uvádzané tvrdenia a okolnosti pre určenie obvyklého pobytu maloletých detí nepovažoval za relevantné..., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov konania.

... Rozhodnutím odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) tiež došlo k zásahu do rodinného života sťažovateľa, keď odvolací súd poprel, resp. neprisvedčil silným a preukázaným väzbám maloletých detí na krajinu [REDACTED] a určil..., že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí je Slovenská republika... Otec s maloletými deťmi nie je v každodennom kontakte, nemôže sa o ne denne starať, vykonávať svoje rodičovské práva. Týmto rozhodnutím bol definitívne narušený rodinný život sťažovateľa, ako aj jeho maloletých detí...

Vzhľadom na rozhodnutie odvolacieho súdu..., aj napriek otcovým tvrdeniam ohľadne okolností rozhodujúcich pre určenie obvyklého pobytu maloletých detí, ktoré v konaní preukázal... , došlo týmto rozhodnutím k zásahu do práva na zohľadnenie záujmu detí. Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nebral v úvahu skutočné a silné väzby, ktoré maloleté deti na krajinu [REDACTED] majú a rozhodol v rozpore s ich záujmom.

... Rozhodnutie odvolacieho súdu... je vecne nesprávne, nakoľko odvolací súd nesprávne a neúplne zistil (tak, ako aj súd prvej inštancie) skutočný stav veci, nevykonal otcom (sťažovateľom) navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Závery odvolacieho súdu sú v rozpore so zisteným skutkovým stavom a vykonanými dôkazmi, nemožno ich považovať za správne, nakoľko nevychádzajú z vykonaného dokazovania (nereagujú na argumenty otca a ním predložené dôkazy).

Predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu (v nadväznosti na rozhodnutie súdu prvej inštancie) rovnako tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd síce správne aplikoval Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, avšak tento nesprávne uplatnil na zistený skutkový stav, keď uzavrel, že deti pred ich premiestnením dňa 08.01.2017 nemali obvyklý pobyt v [REDAKOVANÉ], a teda k ich neoprávnenému premiestneniu matkou nedošlo. Súd v rozpore so skutkovým stavom... určil, že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí je Slovenská republika, a to len na základe jedinej okolnosti - dĺžka a trvanie pobytu maloletých detí na území Slovenskej republiky, ktorá mala viesť k integrácii maloletých detí na území Slovenskej republiky. Sťažovateľ má za to, že odvolací súd uzavrel, že krajinou obvyklého pobytu je maloletých detí je Slovenská republika v rozpore s obsahom pojmu obvyklý pobyt, a teda vec nesprávne právne posúdil.

Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) pri rozhodovaní nerešpektoval obsah a zmysel zákonných ustanovení upravujúcich obvyklý pobyt maloletých detí (viď nález ÚS ČR, sp. zn.: I. ÚS 1506/13, zo dňa 30.05.2014).

... Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) týmto svojím postupom zasiahol do procesných práv sťažovateľa, pričom sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne. Odvolací súd bez náležitého zdôvodnenia nereaguje na skutočnosti, ktoré z odvolania sťažovateľa a ním predložených vyjadrení a dôkazov vyplývajú. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nespĺňa zákonné požiadavky.

... Rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) bolo vydané v rozpore so zásadou predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, nakoľko súd rozhodol spôsobom, ktorý sťažovateľ nemohol s ohľadom na vykonané dokazovanie očakávať, v dôsledku čoho nemal ani možnosť sa k názoru súdu vyjadriť a tento názor tým zvrátiť. Sťažovateľ predkladal v konaní relevantné dôkazy, ktoré boli rozhodujúce pre ustálenie obvyklého pobytu

maloletých detí (viď nález ÚS ČR, sp. zn.: I. ÚS 1506/13, zo dňa 30.05.2014). Aj napriek tomu, bez relevantného zdôvodnenia, odvolací súd považoval dôkazy matky za dôkazy vyššej dôkaznej sily (ako to sám v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol).“

4. Sťažovateľ tiež požaduje, aby ústavný súd rozhodol o primeranom finančnom zadosťučinení v sume 30 000 € z dôvodu „zásahu do rodinného života sťažovateľa, ako aj jeho maloletých detí..., čo mu spôsobilo (a stále spôsobuje) značnú ujmu na jeho vyššie uvedeních právach, ale aj psychickú ujmu a ujmu finančnú (nakoľko cestuje za deťmi týždenne z [REDAKOVANÉ] na Slovensko, aby bol s nimi).

Situácia... v dôsledku vyššie popísaného postupu a rozhodnutia odvolacieho súdu... spôsobuje nemožnosť realizácie rodičovských práv sťažovateľa ako otca, rozvíjanie jeho vzťahu s maloletými deťmi, dôsledkom čoho je ich vzájomné odcudzovanie sa, a tiež psychicky zaťažuje sťažovateľa.“

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd a na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP/546/2017 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11Cop/546/2017-661 zo dňa 15.12.2017 sa zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 30.000,- EUR (slovom tridsaťtisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. *Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 263,59 EUR na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivany Zmekovej... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu sťažovateľa na nariadenie návratu maloletých detí do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa so skutkovými

a právnymi závermi konajúcich súdov, ktoré sú podľa neho výsledkom nesprávnej aplikácie relevantných ustanovení Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Haagsky dohovor“) upravujúcich obvyklý pobyt. Podľa sťažovateľa súd prvej inštancie nezistil skutočný stav veci, pretože nevykonal ním navrhnuté dôkazy a stotožnil sa len s tvrdeniami matky, čím porušil zásadu rovnosti účastníkov súdneho konania. Sťažovateľ zároveň namieta nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutého uznesenia, v ktorom sa krajský súd nedostatočne vysporiadal s jeho odvolacími námietkami a argumentáciou uplatnenou v konaní, v dôsledku čoho napadnuté uznesenie nespĺňa požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

10. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

11. Ústavný súd, poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne

oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

12. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

13. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne

rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999).

14. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne, keď sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi a právnymi dôvodmi v ňom uvedenými, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej najmä uviedol:

„... Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a v záujme vysporiadania sa s námietskami otca odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v tomto konaní v zmysle čl. 3 Dohovoru správne zameral svoje dokazovanie prioritne na ustálenie miesta obvyklého pobytu maloletých detí. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí [REDAKOVANÉ] je Slovenská republika, do krajiny ktorej boli maloleté deti na základe spoločnej dohody rodičov a ich slobodného rozhodnutia (v tomto kontexte je bez právneho významu pohnútko rodičov, ktorá ich k takémuto rozhodnutiu viedla) presťahované v máji 2014 (dňa 10.05.2014) a v krajine ktorej si rodina založila centrum svojho života, matka na Slovensku pracovala, otec za rodinou na Slovensko pravidelne cestoval, maloletým deťom bola na Slovensku poskytovaná zdravotná starostlivosť a maloletý [REDAKOVANÉ] od septembra 2014 začal navštevovať na Slovensku predškolské zariadenie. Na uvedenom nemení nič ani okolnosť, že rodina sa vracala do [REDAKOVANÉ] na krátkodobé pobyty, ako ani skutočnosť, že otec platil za maloleté deti [REDAKOVANÉ] príslušné platby. Uvedený stav trval až do udalostí z decembra 2016/januára 2017, kedy rodina na sviatky odišla v decembri 2016 do [REDAKOVANÉ] a začiatkom januára 2017 otec matku konfrontoval ohľadne jej mimomanželských známostí. Bez právneho významu je v tomto smere odvolacia námietka otca o poslednom spoločnom úmysle rodičov presťahovať sa s rodinou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorý úmysel otec síce preukázal listinnými dôkazmi, a to predovšetkým e-mailom zo dňa 27.03.2016, avšak v konaní bolo pre otca rozhodujúce

preukázať spoločný úmysel rodičov žiť v [REDACTED] natrvalo v období od mája 2014 do 08.01.2017, nie [REDACTED]. Ako nedôvodné vyhodnotil odvolací súd argumenty otca o nedôslednom zaobraní sa otázkou obvyklého pobytu maloletých detí súdom prvej inštancie a o nedostatočnom odôvodnení jeho písomného vyhotovenia rozhodnutia. Vychádzajúc z jeho obsahu je možné konštatovať, že ustálenie obvyklého pobytu maloletých detí na Slovensku súdom prvej inštancie nie je založené len na tom, že otec tento v priebehu konania nedokázal spochybniť, ale i na skutkových zisteniach vyplývajúcich z riadne vykonaného dokazovania v súlade s § 123 ods. 2, § 131 ods. 1 C.m.p. V danom posudzovanom prípade súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že maloleté deti sa s výnimkou príležitostných pobytov na území [REDACTED] od 10.05.2014 nezdržovali, čo bránilo aj ich sociálnej integrácii [REDACTED], nevyhnutnej pre vyvodenie záveru o ich obvyklom pobyte [REDACTED] bezprostredne pred otcom tvrdým neoprávneným premiestnením (t. j. pred dňom 08.01.2017). Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie je možné dospieť k záveru, že otec si musel byť vedomý toho, že dlhodobým pobytom detí na Slovensku nevyhnutne dôjde k ich integrácii do slovenského prostredia. Odvolací súd v kontexte otcom namietaného nedostatočného skúmania rozhodujúcich skutočností pre určenie obvyklého pobytu maloletých detí (trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu detí, rodinné a sociálne väzby, štátnu príslušnosť, jazykové znalosti, miesto a podmienky školskej dochádzky, presťahovanie rodiny - zmenu obvyklého pobytu) upriamuje pozornosť otca na bod 24. odôvodnenia napádaného uznesenia súdu prvej inštancie, v ktorom sa súd riadne zaoberal rozhodujúcimi skutočnosťami. Skutočnosť, že maloleté deti mali evidovaný trvalý pobyt [REDACTED] aj počas ich fyzickej neprítomnosti v tejto krajine, nesvedčí v prospech záveru o ich obvyklom pobyte [REDACTED], keďže takto evidovaný trvalý pobyt má len formálny a evidenčný charakter. Tu sa žiada zdôrazniť, že v priebehu odvolacieho konania [REDACTED] [REDACTED] rozhodnutím zo dňa 21.11.2017, č.k. 1124952/3 uznal, že má právomoc konať výhradne v otázke rozvodu manželstva rodičov maloletých detí [REDACTED].

... Po ustálení obvyklého pobytu maloletých detí na území Slovenska a vyhodnotení, že obidvaja rodičia boli nositeľmi opatrovníckeho práva k maloletým deťom (táto otázka napokon sporná v konaní nebola), súd prvej inštancie postupoval správne, keď zamietol návrh otca na nariadenie návratu maloletých detí [REDACTED], bez vyhodnocovania

podmienok pobytu maloletých detí na území Slovenskej republiky od 08.01.2017 z pohľadu udelenia súhlasu otca, nakoľko maloleté deti sa dňa 08.01.2017 vrátili do krajiny ich obvyklého pobytu. Možno preto uzavrieť, že maloleté deti ■■■■■ neboli ■■■■■ dňa 08.01.2017 neoprávnene premiestnené v zmysle čl. 3 Dohovoru a preto v danom prípade nebolo možné postupovať v zmysle čl. 12 Dohovoru a nariadiť návrat maloletých detí.

... Vo vzťahu k námietke otca o nevykonaní všetkých ním navrhovaných dôkazov, odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 75/96, podľa ktorého z obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nevyplýva pre všeobecné súdy ústavná povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré označil účastník konania... Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci a v odôvodnení rozhodnutia sa vypořiadal s podstatnými listinnými dôkazmi predloženými obidvoma rodičmi v konaní. V súvislosti s otcom namietaným prehliadnutím jeho podania zo dňa 07.08.2017 odvolací súd uvádza, že na predmetné vyjadrenie otca nebolo potrebné osobitne reagovať, nakoľko v ňom uvádzané skutočnosti zásadného významu boli prednesené na pojednávaní pred súdom prvej inštancie a súd k nim zaujal svoje stanovisko. Zohľadňujúc uvedené odvolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvej inštancie v danej prejednávanej veci nedošlo k porušeniu práva otca na spravodlivé konanie. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že otec vo svojom vyjadrení zo dňa 07.08.2017 uviedol, že matka deti premiestnila na územie Slovenskej republiky bez jeho súhlasu, aby tak dosiahla priaznivejšie rozhodnutie v otázkach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloletých, namietal matkou tvrdené skutočnosti týkajúce sa jej odchodu ■■■■■, poukázal na úmysel rodičov z decembra 2016 presťahovať sa spolu s celou rodinou ■■■■■ a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp.zn. 6Cdo/1/2013 zo dňa 30.04.2013, namietal ustálenie obvyklého pobytu maloletých detí a poukazoval na spôsob jeho skúmania, keď len dĺžka pre jeho ustálenie nie je rozhodujúca, zotrval na svojom stanovisku, že centrum rodinného a sociálneho života rodiny je ■■■■■.

... Za nedôvodnú posúdil odvolací súd výtku otca o nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie, keď zamietol jeho ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania na pojednávaní. Odvolací súd konštatuje, že zo zápisnice z pojednávania nevyplýva, že súd prvej inštancie zamietol návrh otca na doplnenie dokazovania v zmysle špecifickej zásady

koncentrácie podľa § 131 C. m. p., ale jeho návrh na doplnenie dokazovania bol zamietnutý v zmysle obmedzeného vyhľadávacieho princípu zakotveného v § 123 C. m. p. v návratovom konaní. Zo zápisnice z pojednávania na Okresnom súde Bratislava I zo dňa 16.08.2017 vyplynulo, že súd prvej inštancie po otvorení pojednávania uviedol, že v zmysle § 99 C. s. p. zvažil za vhodné a účelné vyhotoviť zápisnicu z pojednávania, v ktorej uviedol len najpodstatnejšie skutočnosti, ďalej účastníkov oboznámil s návrhom otca na nariadenie návratu maloletých detí do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní a následne uviedol, že konanie je ovládané špecifickou formou koncentrácie, ktorá vyplýva z § 131 C. m. p. a ktorou je súd povinný sa striktnie riadiť. V priebehu pojednávania otec požiadal, aby mohol položiť otázky matke, pričom súd prvej inštancie otca upozornil, že k vyjadreniu matky predloženému písomne mal možnosť vyjadriť sa, čo aj urobil, preto bola vzhľadom na koncentračnú zásadu možnosť ďalšieho dokazovania obmedzená princípmi návratového konania. Následne otca vyzval, aby otázky, ktoré má pre matku predniesol, aby mohol súd rozhodnúť, ktoré z nich sa týkajú veci. V súvislosti s dôkaznými návrhmi otca, ktorých vykonanie súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 16.08.2017 zamietol, je treba uviesť, že tieto nesmerovali k preukázaniu podmienok ustálenia obvyklého pobytu maloletých detí, posúdeniu či ich premiestnenie alebo zadržanie bolo neoprávnené a či je daný niektorý z dôvodov na nariadenie návratu. Vykonanie takéhoto dokazovania sa potom s prihliadnutím na ciele a účel konania o návrate dieťaťa, ktorého výsledkom má byť čo najrýchlejšie rozhodnutie, aj odvolaciemu súdu javí ako nadbytočné, nesmerujúce k preukázaniu okolností potrebných pre právne a skutkové posúdenie zisteného stavu veci. S cieľom objasnenia v konaní nastolenej otázke výkladu § 123 C. m. p. v spojení s § 131 C. m. p. odvolací súd konštatuje, že z ustanovenia § 123 ods. 2 C. m. p. vyplýva, že v návratových konaniach je obmedzená zásady oficiality a vyšetrovacieho princípu pri zisťovaní skutočného stavu veci, čo je odôvodnené potrebou uskutočniť konanie v čo najkratšom čase v záujme maloletého dieťaťa. Z ustanovenia § 131 vyplýva špecifická zásada koncentrácie v tomto type mimosporového konania, ktorá sa vzťahuje výlučne na vyjadrenie sa protistrany k návrhu navrhovateľa. Uvedenú zásadu koncentrácie však nemožno stotožňovať so zásadou koncentrácie v pravom zmysle slova, ktorá je zakotvená v § 153 (sudcovská koncentrácia konania) a § 154 C. s. p. (zákonná koncentrácia konania), nakoľko tieto zásady podľa § 34 C. m. p. nemožno v mimosporovom konaní uplatniť.

V návratovom konaní teda súd môže pristúpiť k zamietnutiu návrhov účastníkov konania na doplnenie dokazovania, v prípade keď vyhodnotí že tieto dôkazy nie sú v zmysle § 123 ods. 2 C. m. p. pre vec potrebné na zistenie skutočností podľa § 123 ods. 1 C. m. p. Taktiež nemožno mať za to, že zamietnutím návrhov na doplnenie dokazovania by bol popretý princíp materiálnej pravdy (§ 35 C. m. p.), ktorým je mimosporové konanie dôsledne ovládané. Vychádzajúc z dikcie § 123 a nasl. C. m. p. totiž vyplýva, že návratové konanie má osobitným režim, v ktorom je potrebné vykonať dokazovanie len v rozsahu na zistenie či premiestnenie alebo zadržanie bolo neoprávnené a či nie je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu maloletých detí a teda v týchto oblastiach dokazovania je bezpochyby potrebné zistiť skutočný stav veci. Možno preto uzavrieť, že v danom prípade súd prvej inštancie postupoval správne, keď ďalšie návrhy otca na doplnenie dokazovania nepripustil, pričom svoj postup v konaní aj správne odôvodnil.

... Za nedôvodné posúdil odvolací súd námietky otca o tom, že súd prvej inštancie neprihliadol pri zisťovaní obvyklého pobytu maloletých detí na otcom predložené potvrdenie zo [REDAKOVANÉ], na potvrdenia autorizovaného účtovníckeho revízora pána [REDAKOVANÉ], na vyhlásenie [REDAKOVANÉ] (otcovho bratranca) a [REDAKOVANÉ] (otcovho bratranca žena), na vyhlásenie [REDAKOVANÉ] (priateľa otcovej matky) a na vyhlásenia [REDAKOVANÉ] (otcovho strýka). Odvolací súd poukazuje na právo súdu posúdiť a rozhodnúť o potrebe vykonania dokazovania jednotlivými dôkaznými prostriedkami, pričom v danom prípade odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že vzhľadom na preukázaný obvyklý pobyt maloletých detí na Slovensku sa vykonanie dokazovanie týmito listinnými dôkazmi javilo ako nadbytočné. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že listinné dôkazy, na ktoré súd prvej inštancie pri ustálení obvyklého pobytu maloletých detí prihliadal (potvrdenie o návšteve lekára, pediatra, potvrdenia o návšteve predškolského zariadenia, prehľadu vstupov a výstupov maloletého [REDAKOVANÉ]), mali vyššiu dôkaznú silu ako vyššie uvedené vyhlásenia blízkych osôb otca [REDAKOVANÉ]. Taktiež odvolávanie sa otca na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Cdo/1/2013 zo dňa 30.04.2013 nie je v danom prípade právne významné, keďže sa netýka identických právnych skutočností návratového konania. Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením otca o absentujúcej zmienke predmetného rozhodnutia v napádanom uznesení, nakoľko podporná argumentácia otca predmetným

rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zahrnutá v bode 6. uznesenia súdu prvej inštancie. Ani otcom predložené spiatkové letenky [REDAKOVANÉ] z mája 2014 nemajú vplyv na vecnú správnosť uznesenia súdu prvej inštancie a to práve v dôsledku uplynutia obdobia stráveného deťmi na Slovensku.

... Odvolací súd vyhodnotil námietku otca o nesprávnom postupe kolízneho opatrovníka za nedôvodnú a konštatuje, že kolízny opatrovník v konaní postupoval v súlade s najlepším záujmom maloletých detí. Berúc do úvahy útlý vek maloletého [REDAKOVANÉ] bolo podľa názoru odvolacieho súdu žiaduce, aby šetrenie bolo vykonané len za prítomnosti staršieho chlapca [REDAKOVANÉ], pričom nemožno uzavrieť, že šetrenie sa týkalo výlučne opatrovníckeho konania. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že maloletý [REDAKOVANÉ] (zápisnica o pojednávaní zo dňa 17.08.2017) pri otázkach [REDAKOVANÉ] nechcel odpovedať, ale na strane druhej svoju vôľu zostať bývať v Bratislave vyjadril, ktorá skutočnosť sa návratového konania bezpochyby týkala. Taktiež je potrebné mať na zreteli, že komunikácia s maloletými deťmi si vyžaduje určitý stupeň trpezlivosti, porozumenia, bez akejkoľvek miery násilia a preto ak kolízny opatrovník na maloletého [REDAKOVANÉ] nevytváral tlak na získanie odpovedí na otázky ohľadne jeho vnímania [REDAKOVANÉ], postupoval správne.“

15. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa ústavný súd považoval za relevantné odcitovať aj bod 24 uznesenia súdu prvej inštancie, v ktorom okresný súd uviedol:

„... s poukazom na čl. 3 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí..., mal súd v konaní preukázané, že maloleté deti [REDAKOVANÉ] mali bezprostredne pred otcom tvrdým premiestnením na území Slovenskej republiky (08.01.2017), na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt, ktorý nadobudli na základe dohody rodičov o odchode [REDAKOVANÉ] dňa 10.05.2014, pričom krajina [REDAKOVANÉ] už v ďalšom ich živote nebola centrom ich životných aktivít, o čom svedčí aj skutočnosť preukázaná matkou, že deti majú vytvorené všetky sociálne väzby na území Slovenskej republiky, kde sú začlenené do sociálneho života bežného pre deti ich veku (bývanie, zdravotná starostlivosť, predškolské zariadenie, voľnočasové aktivity a s nimi spojené rovesnícke väzby.), pričom [REDAKOVANÉ] im zostali zachované výlučne niektoré rodinné väzby vo vzťahu k rodine otca, ktorá však žije rovnako [REDAKOVANÉ].“

16. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

17. Ústavný súd na základe uvedeného vyjadruje názor, že sťažovateľovi bol reálne umožnený prístup k súdu, keďže všeobecný súd na základe ním podaného návrhu vo veci konal a rozhodol a rozhodnutie riadne odôvodnil. Ústavný súd zároveň konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, pričom spôsob odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na spravodlivé súdne konanie a nemožno mu vyčítať arbitrárnosť. Podľa názoru ústavného súdu aplikácia ustanovení Haagskeho dohovoru, Civilného mimosporového poriadku a Civilného sporového poriadku krajským súdom v napadnutom uznesení nie je zjavne neodôvodnená, nevykazuje znaky svojvôle a ani nepopiera zmysel a účel aplikovaných právnych noriem a nie je v rozpore ani s judikatúrou všeobecných súdov. Záver súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a podľa ktorého bolo potrebné návrh sťažovateľa ako nedôvodný zamietnuť, keďže krajinou obvyklého pobytu maloletých detí nie je ■■■■■ a preto nemožno na daný prípad aplikovať Haagsky dohovor (v zmysle jeho článkov 3 a 4), ústavný súd považuje za dostatočne odôvodnený a ústavne akceptovateľný. Ani námietku sťažovateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia ústavný súd nevyhodnotil ako dôvodnú, keďže krajský súd primeraným spôsobom reagoval na všetky odvolacie námietky sťažovateľa a dostatočne až vyčerpávajúco sa s nimi aj vysporiadal. Je to tak aj v prípade rozhodnutia „*Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6 Cdo/1/2013 zo dňa 30.04.2013*“, ktoré konajúce súdy neaplikovali z dôvodu odlišných skutkových okolností prípadu, a to vzhľadom na nimi zistenú mieru začlenenia maloletých detí a ich vytvorené sociálne väzby v Slovenskej republike. Ústavný súd preto nepovažuje postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru za arbitrárny či ústavne nekonformný.

18. V súvislosti s námietkami sťažovateľa ústavný súd uvádza, že podľa jeho judikatúry (III. ÚS 60/04) pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1

dohovoru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania vrátane práva klásť účastníkom otázky a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať. Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

19. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. I. ÚS 67/06) uviedol, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy uvedené ústavné garancie rešpektujú (teda, najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

20. Keďže napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

21. Pokiaľ sťažovateľ osobitne tvrdil porušenie základného práva na súdnu ochranu porušením princípu rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy), ktorý je inak súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že čl. 47 ods. 3 ústavy upravuje rovnosť účastníkov v súdnom konaní z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. Pokiaľ sťažovateľ odôvodňuje porušenie tohto článku ústavy tým, že *„Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) sa v plnom rozsahu stotožnil s tvrdeniami matky... bez zdôvodnenia, prečo otcom uvádzané tvrdenia a okolnosti... nepovažoval za relevantné“*, takáto situácia je vylúčená. Ústavný súd dodáva, že čl. 47 ods. 3 ústavy zabezpečuje rovnosť účastníkov konania v konaní pred všeobecným súdom. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom konaní poruší princíp rovnosti zbraní, v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorého z účastníkov konania na úkor iného účastníka konania. Takúto situáciu však ústavný súd vo veci sťažovateľa nezistil (a ostatne ani sťažovateľ to v sťažnosti dostatočne konkrétne netvrdil).

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

**K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy
a práva podľa čl. 8 dohovoru**

23. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že k porušeniu označeného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života by mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo porušené základné právo

sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených práv hmotného charakteru, a z tohto dôvodu sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa

24. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je potrebné v úvode uviesť, že tento upravuje princíp, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, a to aj pri rozhodovaní súdu v ich veciach alebo veciach, ktoré sa dotýkajú ich záujmu.

25. Tento princíp bol v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný (explicitne, ako aj implicitne) do jednotlivých noriem Civilného mimosporového poriadku (porovnaj napr. § 117, § 119, § 146 ods. 1, § 147 ods. 2), ako aj zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (porovnaj napr. čl. 5, § 23 ods. 2, § 24 ods. 4, § 44 ods. 4 a ďalšie). Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletého) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základným právom dieťaťa (maloletého) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletého), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

26. V konaní pred ústavným súdom je však sťažovateľom otec maloletých, a nie sami maloletí. Len deti (maloletí) primárne benefitujú z princípu upraveného čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý našiel v právnom poriadku vyústenie do subjektívnych hmotných a procesných ústavných práv dieťaťa (maloletého) alebo subjektívnych hmotných a procesných zákonných práv dieťaťa (maloletého). Na základe uvedeného tak chýba medzi v sťažnosti namietaným porušením čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a osobou

sťažovateľa príčinná súvislosť (kauzálny nexus) a námietka porušenia čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa zo strany sťažovateľa (otca) je zjavne neopodstatnená, keďže namietať porušenie ústavných práv spojených s princípom vyjadreným v čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je aktívne legitimované dieťa (maloletý).

27. Navyše, ústavný súd v súvislosti s čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa odkazuje na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2014 pod č. 57/2014), v ktorom uviedol, že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (general principles) a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, 12, čl. 6 a čl. 12 (pozri HODGKIN, R., NEWELL, P. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition. Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, p. 39, 83, 158; k tomu porovnaj aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Tento záver podporuje i samotný text týchto článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“). Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám Dohovoru o právach dieťaťa je možné zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13 a čl. 16 a pod. Na základe týchto záverov ústavný súd odmietol sťažnosť vo veci sp. zn. II. ÚS 596/2014 v časti namietajúcej porušenie čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa ako zjavne neopodstatnenú, keďže táto označená referenčná právna norma Dohovoru o právach dieťaťa neobsahuje priamo aplikovateľné subjektívne právo, ale je všeobecnou proklamáciou (princípom), ktorú je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku, a orgány aplikácie práva sú povinné tento princíp zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

28. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením krajského súdu

je zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu bola podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá.

29. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2018